

Hevosten pitoa paratiisitarhassa – työpaja Toiskan terapeuttisella Tallilla Ilmajoella

9.7.2025

Hyvinvoiva eläin tuottaa hyvinvointia

Toiskan terapeuttisella Tallilla Ilmajoella järjestettiin Hevosen pitoa paratiisitarhassa – työpaja 22.5.2025. Työpajaan osallistui Hevoset maaseudulla – hankkeen projektipäällikkö Elina Hakola ja TKI-asiantuntija Soila Huhtaluhta tarkoituksenaan ottaa oppia siitä, millä tavoin hevosen hyvinvointiin panostetaan paratiisitarhalla, ja voisiko tästä ammentaa oivalluksia myös hankkeen teoriaosuudelle.

Hevosalan toiminnan perusta on aina hevosen hyvinvointi. Tähän tarpeeseen myös Hevoset maaseudulla – nuoret mukana (HENU) -hankkeella pyritään vastaamaan. Uusille harrastajille on erittäin tärkeää opettaa hyvät hevostaidot sekä niiden ylläpito.

Hankkeessa on keskeistä niin ihmisten kuin hevostenkin hyvinvointi ja eettinen kohtelu. Tähän sitoutumista edellytetään kaikilta hankkeeseen osallistuvilta tahoilta. Hankkeessa kiinnitetään huomiota erityisesti hevosten ja ihmisten hyvinvointiin sekä hevosalan toimintakulttuuriin.

Hankkeen tavoitteena sekä hevosten että ihmisten hyvinvointi

Hanke toteuttaa myös hevosalan kansallista Suomen Hippos ry:n strategiaa. Suomen Hippos ry on suomalaisen raviurheilun ja hevoskasvatuksen valtakunnallinen keskusjärjestö, johon kuuluu 129 jäsenyhteisöä. Suomen Hippoksen tehtävänä on pitää rekisteriä ja kantakirjaa kaikista Suomessa kasvatetuista hevosroduista sekä johtaa ja valvoa ravikilpailutoimintaa maassamme. Suomen Hippos harjoittaa myös koulutus-, järjestö- ja julkaisutoimintaa. Yksi raviurheilun ja hevoskasvatuksen strategian tärkeimpiä arvoja on vastuullisuus.

Suomen Hippoksen vastuullisuusohjelman kolme pääteemaa ovat:

- Hyvinvoiva hevonen
- Yhdenvertainen ja vetovoimainen yhteisö
- Reilu tapa toimia.

Suomen Hippos ja sen jäsenjärjestöt pyrkivät tämän strategian avulla ohjaamaan toimintaansa kohti sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti entistä kestävämpää ja eettisempää hevosalaa.

Myös HENU-hanke pyrkii näihin tavoitteisiin. Hankkeen toimintaan osallistuvien nuorten kanssa käydään aina ensimmäisellä tallikäynnillä läpi teoriaa ja käytännön ohjausta, sekä tallien yhteiset pelisäännöt. Teoria-aiheet liittyvät mm. hevosen hyvinvointiin, tallin ja talliympäristön hoitoon, varustehuoltoon ja hevosen ruokintaan. Hankkeen toiminnassa toteutuvat mm. vastuuntunnon kasvaminen, yhteisöllisyys, oppiminen, hevosen hyvinvoinnista huolehtiminen ja elämyksellisyys.

Paratiisitarhassa hevosella mahdollisuus elää lajinsa mukaisesti

Hevosenpitoa paratiisitarhassa -työpajassa osallistuimme luennolle, jossa käytiin läpi mm. eläinten hyvinvoinnille olennaisia käyttäytymistarpeita sekä eläinten virikkeistämistä. Eläinten olennaisia käyttäytymistarpeita ovat sosiaalisuus, lepo ja uni, ravinnonhankinta, liikkuminen, kehonhoito, lämmönsäätely, tutkiminen ja ympäristön tarkkailu, lisääntyminen ja jälkeläisten hoito sekä leikki. Eläimellä tulisi myös olla virikkeitä, jotka tarjoavat mahdollisuuden sekä fyysisten että psyykkisten kykyjen käyttämiseen. Virikkeistäminen tulee suunnitella jokaiselle eläinlajille ja yksilölle sopivaksi.

Fyysisten kykyjen osalta virikkeistämistä tarvitsevat mm. tasapaino, ketteryys, liikkuvuus, voima, kestävyys ja nopeus. Psyykkisiä kykyjä ovat mm. havainnointi, tutkiminen, oppiminen, tarkkaavaisuus, tunteiden säätely, stressinsietokyky, muisti, sosiaaliset taidot, luottamus, uteliaisuus ja aistien käyttö.



Kuva 1. Toiskan aasit laiduntavat yhdessä hevosten ja ponien kanssa. (Kuva: Elina Hakola).

Toiskan terapeuttisella Tallilla hevosten tarhausjärjestelmä perustuu käytäväverkostoon, joka kiertää alueen käytävät. Käytävien varrella on useita eri ruokintapaikkoja. Lisäksi hevosilla on käytössään luonnonvesiallas, jossa niillä on mahdollisuus juomiseen ja uimiseen. Jossain kohtaa käytävillä oli esimerkiksi estekuja, jossa hevoset joutuvat käyttämään myös aivojumppa hyppimällä yli tai kiertämällä esteitä. Hevosilla on mahdollisuus vaeltaa laumassa heinäkasalta toiselle. Hevosilla on myös käytössään maneesi, joka tuo suojaa sään vaihteluilta, ja toimii myös nukkumapaikkana. Pääsääntöisesti hevoset ovat Toiskassa ulkona, mutta pari tuntia päivässä ne viettävät tallissa saaden siellä kullekin hevoselle yksilölliset rehut ja ruoat. Toiskassa on hevosten lisäksi myös kolme aasia, joita näkyy kuvassa 1.

Saimme Toiskasta myös kotiinviemiseksi käsikirjan hevosen hyvinvoinnista, nimeltään ”Mittarit hevosen hyvinvoinnin arviointiin”. Käsikirja on kehitetty Mittarit hevosen hyvinvoinnin arviointiin-hankkeessa vuosina 2022–2024. Mittaristo perustuu tieteellisesti todennettuun Welfare Quality-järjestelmään, ja käsikirjan ohjeita peilattiin myös Toiskassa.

Työpaja tarjosi arvokkaita näkökulmia hevosen lajityypillisiin tarpeisiin ja virikkeelliseen ympäristöön. Paratiisitarhausmalli osoittaa, miten hevosen ja ihmisen hyvinvointi kulkevat käsi kädessä – kohti kestävämpää ja eettisempää hevosalaa.

Euroopan unionin osarahoittaman Hevoset maaseudulla – nuoret mukana -hankkeen päätoteuttajana toimii Seinäjoen ammattikorkeakoulu (SeAMK) ja osatoteuttajana Etelä-Pohjanmaan Hevosjalostusliitto ry. Hanke toteutetaan EU:n maaseuturahoituksen ja Leader-ohjelman tuella. Lisätietoa on hankkeen verkkosivuilta: https://projektit.app-staging.seamk.hion.dev/henu

Elina Hakola
projektipäällikkö, Hevoset maaseudulla – nuoret mukana -hanke
SEAMK

Kirjoittaja opiskelee elintarvikeagrologiksi SEAMKissa, ja toimii osa-aikaisena projektipäällikkönä HENU-hankkeessa. Harrastaa vapaa-ajallaan pitkiä maastoratsastuslenkkejä.

Avainsanat: HENU-hanke, Toiska, Terapiatalli, Paratiisitarha, työpaja, hyvinvointi

LÄHTEET:

Suomen Hippos ry (28.11.2025). Raviurheilun ja hevoskasvatuksen elävä strategia 2025 à https://www.hippos.fi/uploads/sites/1/2024/12/564a6f78-strategian2025-_paaelementit-28112024.pdf

Toiskan Terapeuttinen Talli (2021). Terapeuttinen Talli. Paratiisitarha. https://terapeuttinentalli.fi/paratiisitarha/

Wallenius, E., Kaivolahti-Koukkari, M., Thuneberg, T. &, Korpi, K. Mittarit hevosen hyvinvointiin. Mittarit hevosen hyvinvointiin-hanke. https://hevostenhyvinvointi.fi/kasikirja/